

Lausunnon antaminen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) soveltamisen tarpeesta Ojasaaren Biokaasu Oy:n biokaasulaitoksen laajentamiseksi

Rakennus- ja ympäristölautakunta 15.02.2024 § 23
209/11.00/2024

Valmistelija

Ympäristöpäällikkö Tapio Koistinaho

Hankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettelystä säädetään tästä annetussa laissa (252/2017). Lain 3 §:n 1 momentin mukaan lakia ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet ja niiden muutokset luetellaan lain liitteessä 1. Sen kohdassa 11 ovat jätehuoltoon liittyvät hankkeet ja edelleen alakohdassa b jätteiden käsittelylaitokset, joissa muuta kuin vaarallista jätettä

- poltetaan ja jotka on mitoitettu vähintään 100 tonnin vuorokausittaiselle jätemäärälle,
- käsitellään kemiallisesti ja jotka on mitoitettu vähintään 100 tonnin vuorokausittaiselle jätemäärälle,
- käsitellään biologisesti ja jotka ovat mitoitettu vähintään 35 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle, tai
- sijoitetaan kaatopaikalle.

Saman lain 3 §:n 2 momentin mukaan ”arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.”

Lain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 13 §:n 1 momentin mukaan ”Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.”

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on 18.1.2024 pyytänyt Ylivieskan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa Ojasaaren Biokaasu Oy:n lupahakemuksesta juuri ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamiseksi. Yhtiön hanke koskee aiemmin suunniteltua suuremman biokaasulaitoksen toteuttamista. Ojasaaren Biokaasu Oy:ssä ovat mukana Pirttirannan Tila Oy ja Alatalon Tila Oy. Pirttirannan Tila Oy:llä on Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 19.10.2017 antama eläinsuojan (sikala) ympäristölupa ja Alatalon Tila Oy:llä myös aluehallintoviraston 20.12.2019 myöntämä eläinsuojan (naudanlihantuotanto) ympäristölupa. Edellä mainitut yhtiöt ovat perustaneet Ojasaaren Biokaasu Oy:n, jotta niiden toiminnassa syntyvä eläinten lanta voidaan käsitellä tehokkaasti biokaasulaitoksessa, myös ympäristön kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Ylivieskan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on myöntänyt Ojasaaren Biokaasu Oy:lle ympäristöluvan 28.11.2021 siten, että laitoksen syötteinä voidaan käyttää osakastiloilla tuotettavaa eläinten lantaa enintään 19 999 tonnia vuodessa sekä lisäksi biokaasulaitosta varten tuotettua nurmea enintään 5 000 tonnia vuodessa. Prosessia varten kasvatettua nurmea ei pidetä jätteenä. Kaikissa em. lupapäätöksissä on laajasti tarkasteltu yhtiöiden toiminnan ympäristövaikutuksia. Biokaasulaitos sijoittuu Pirttirannan Tila Oy:n eläinsuojan läheisyyteen.

Ojasaaren Biokaasu Oy:n esittämän uuden ympäristölupahakemuksen mukaan Pirttirannan Tila Oy:ltä vastaanotettavat lietemäiset syötejakeet (sian lietelanta) siirretään sikalan pumppukaivosta pumpattuna putkea pitkin biokaasulaitoksen puskurisäiliöön (noin 500 m³). Kuorma-auto- tai traktorikuljetuksena saapuva naudan lietelanta otetaan laitoksella vastaan lietemäisten syötteiden vastaanottosäiliöön (noin 1500 m³).

Nykyisen biokaasulaitoksen ympäristölupaun nähden laitoksessa käytettävistä syötteistä sian lietelannan määrä (7000 t/v) säilyy hakemusasiakirjojen mukaan entisellään, naudan lietelannan määrä nousee 12 000 tonnista 15 000 tonniin vuodessa ja biokaasulaitosta varten kasvatetun nurmen määrä olisi 10 000 t/a. Lisäksi vastaanotettaisiin naudan kuivalantaa muilta kuin osakastiloilta 5000 t/a, pilaantuneita rehueriä tai ylivuotisia rehuja 500 t/a ja elintarviketeollisuudesta peräisin olevia rasvoja 240 t/a. Näistä muut jakeet ovat jätteeksi luokiteltavia, paitsi laitosta varten kasvatettu nurmi. Lupaa haetaan siten toiminnalle, missä syötteiden kokonaismäärä on 37 740 tonnia, mutta tästä määrästä jätejakeiden osuus on vain 27 749 tonnia.

Lisäksi hakemuksessa todetaan, että jakeiden syöttösuhteet voivat vaihdella mm. niiden saatavuuden perusteella, mutta kuitenkin niin, että laitos käsittelee enintään 34 999 tonnia jätteeksi luokiteltavia syötteitä vuodessa. Laitetoimittajan (Envitecpolis Oy) YVA-menettelyn soveltamista koskevassa lausuntopyynnössä laitoksen suunnitelluksi syöte pohjaksi puolestaan arvioidaan:

Jätteeksi luokiteltavia syötteitä enintään 34 999 t/a (lietelanta 19 499 – 34 999 t/a, kuivalanta 0 – 4 000 t/a), laitosta varten kasvatettu nurmi 10 000 t/a sekä elintarviketeollisuuden sivutuotteet (paistorasva) 0 – 240 t/a.

Toiminta sijoittuu Ylivieskan kaupungin alueelle Savontien (valtatie 27) ja rautatien (Iisalmi-Ylivieska) väliin. Kohde on valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella (Kalajokilaakson viljelymaisemat), mikä on osoitettu myös Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa. Toiminta ei sijaitse tulvariskialueella eikä tärkeällä pohjavesialueella tai sellaisen läheisyydessä. Alueella ei ole yleis- eikä asemakaavaa.

Lähin varsinainen häiriintyvä kohde on Savontien varressa sijaitseva asuinrakennus, mihin etäisyys on noin 650 metriä. Alueelle tuleva kulkureitti sivuaa tätä kiinteistöä. Laitoksen ympäristö on maatalousaluetta, minkä lisäksi kohteen itäpuolella on laajoja tiilitehtaan savennostoalueita, joista osa on maisemoitu ja osa on tuotannossa.

Hakemusasiakirjoissa (15.12.2023) on kuvattu mm. biokaasulaitoksen laitteistot, rakenteet sekä prosessin eri vaiheet. Samoin on tarkasteltu tuotantokapasiteetit ja lopputuotteet. Syötteillä on mahdollista tuottaa maksimissaan lähes 900 henkilöauton vuotuista kulutusta vastaava määrä biometaania (auton laskennallinen käyttömäärä 20 000 km vuodessa ja kulutus bensiininä 7 l/km).

Yleisesti voidaan todeta, että biokaasukäsittelyllä voidaan vähentää merkittävästi maatalojen lannankäsittelystä aiheutuvia hajuhaittoja, koska mädätysjäännös ei häiritsevästi haise sitä levitettäessä pellolle. Lisäksi prosessi parantaa lantajakeiden sisältämien ravinteiden käyttökelpoisuutta kasveille ja vähentää lannankäsittelyn kasvihuonepäästöjä pienentäen siten maatalouden ilmastovaikutuksia. Hanke parantaa ympäristön tilaa ja edistää lihantuotannon hiilineutraaliteettia muuttamalla lannasta ilmakehään vapautuvan metaanin vähemmän haitalliseksi hiilidioksidiksi, kierrättämällä ravinteita ja korvaamalla liikenteen polttoaineiden fossiilisia raaka-aineita uusiutuvalla energialähteellä. Biokaasulaitoksen mädätysjäännöksen

hyödyntäminen lannoitteena tukee ravinteiden kiertoa ja mahdollistaa mineraalilannoitteiden korvaamista osin kierrätyslannoitteilla. Biokaasutuksessa ravinteet muuttuvat kasveille käyttökelpoisempaan muotoon, mikä osaltaan edistää kasvien ravinteiden käyttöä, estää ravinteiden huuhtoutumista vesistöihin ja vähentää siten vesistöjen kuormitusta. Tämä on todettu vesienhoidon suunnittelussa yhtenä toimenpiteenä Kalajoen ekologisen tilan parantamiseksi. Edelleen biokaasutus vähentää tai poistaa kokonaan syötteiden mahdollisesti sisältämien rikkakasvien siemeniä ja taudinaiheuttajien aiheuttamia haittoja maanviljelylle ja vähentää siten kasvinsuojeluaineiden käyttötarvetta.

Paikallisesti ympäristöä kuormittavana tekijänä voidaan pitää liikennesuoritteiden lisääntymistä kuljettaessa syötteitä laitokselle sekä lopputuotetta peltolevitykseen. Osa näistä suoritteista tapahtuisi kuitenkin myös siinä tilanteessa, että lanta kuljetettaisiin eläinsuojien lantavarastoista lähialueen pelloille.

Esittelijä

ympäristöpäällikkö Tapio Koistinaho

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta katsoo, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) soveltamiseen ole tarvetta Ojasaaren Biokaasu Oy:n biokaasulaitoksen laajentamiseksi.

Lautakunta toteaa edellä esittelytekstissä kirjoitettuun viitaten, että laitos sijoittuu varsin etäälle häiriintyvistä kohteista. Biokaasulaitoksen toiminnan vaikutukset ovat pääsääntöisesti ympäristön kannalta myönteisiä. Lannoitteena käytettävän mädätysjännöksen myötä niin haju- kuin myös vesistökuormitus pienenee. Tuotannon hiilineutraaliteetti paranee. Mädätysjännöksen hyödyntäminen lannoitteena tukee ravinteiden kiertoa ja mahdollistaa mineraalilannoitteiden korvaamista kierrätyslannoitteilla. Lautakunta korostaa, että toiminnan myötä ravinteiden huuhtoutuminen pelloilta vesistöihin vähenee. Kotieläintaloudessa syntyvän lannan käsittely biokaasulaitoksissa on Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi Kalajoen valuma-alueelle asetettu toimenpide.

Lautakunnan näkemyksen mukaan Ojasaaren Biokaasu Oy:n suunnittelema biokaasulaitoksen laajennus ei aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Näin ei tapahdu erityisesti, kun otetaan huomioon eri toimintojen yhteisvaikutukset eli biokaasulaitokseen jätejakeita (lanta, rasva) toimittavien laitosten ympäristövaikutusten oleellinen pieneneminen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin, että Tarja Koutonen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana kello 17.05.